

Betænkning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 12. januar 2005

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om aktindsigt i miljøoplysninger (Gennemførelse af direktiv om Århuskonventionen) [af miljøministeren (Connie Hedegaard)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 3 ændringsforslag til lovforslaget. Miljøministeren har stillet ændringsforslag nr. 2 og 3. Enhedslistens medlem af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. oktober 2004 og var til 1. behandling den 4. november 2004. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Planlægningsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og miljøministeren sendte den 7. oktober 2004 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 6. Den 28. oktober 2004 sendte miljøministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra:

DICAR, Danmark Journalisthøjskole,
Oluf Jørgensen, Danmarks Journalisthøjskole og
Professor, dr.jur. Peter Pagh, Københavns Universitet.

Miljøministeren har over for udvalget kommenteret de skriftlige henvendelser til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 15 spørgsmål til miljøministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Udtalelse fra miljøministeren

Miljøministeren har sendt udvalget følgende udtalelse:

Overvågningsudvalg

Jeg vil gerne give tilsagn om, at der, når lovforslaget er vedtaget, vil blive nedsat et udvalg, der vil få til opgave løbende at overvåge lovens anvendelse i praksis og indsamle erfaringer.

Det er hensigten, at udvalget i sin sammensætning skal være så dækkende som muligt i forhold til de væsentligste kommunale parter, miljømyndigheder og ministerier samt i forhold til de væsentligste miljøorganisationer, erhvervslivets væsentligste organisationer og andre væsentlige interessenter på lovens område. Miljøministeriet varetager formandskabet.

Udvalget skal i 2008 afgive en samlet redegørelse til miljøministeren om erfaringer med loven i praksis. Udvalget kan på den baggrund fremkomme med forslag til forbedringer af lov om aktindsigt i miljøoplysninger.

Udvalget skal tilrettelægge sit arbejde på en sådan måde, at resultaterne af det igangværende arbejde i offentlighedskommissionen kan indgå i udvalgets arbejde.

Jeg vil orientere Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg om resultatet af arbejdet, når det foreligger i 2008.

4. Indstillinger og politiske bemærkninger

Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, DF, KF og KD) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af miljøministeren under nr. 2 og 3 stillede ændringsforslag. Flertallet vil stemme imod det af Enhedslisten under nr. 1 stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Selv om det af Enhedslisten stillede ændringsforslag ikke vedtages ved 2. behandling, vil mindretallet stemme for lovforslaget ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af miljøministeren under nr. 2 og 3 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod det af Enhedslisten under nr. 1 stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Såfremt det af Enhedslisten stillede ændringsforslag ikke vedtages ved 2. behandling, vil mindretallet stemme imod lovforslaget ved 3. behandling.

Politiske bemærkninger

Socialdemokratiets, Det Radikale Venstres og Kristendemokraternes medlemmer af udvalget kan tilslutte sig lovforslaget med følgende bemærkninger. For det første har vi noteret os, at miljøministeren agter at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal følge implementeringen af loven. For det andet, at der er nedsat en offentlighedskommission, som skal se på offentlighedsloven i det hele taget.

Det har været overvejet at stille ændringsforslag om, at miljøsager, som overgives til politiet, også burde være underlagt aktindsigt i det omfang, at denne ikke hæmmer opklaringen. Baggrunden herfor er, at vi finder det u hensigtsmæssigt, at offentligheden har ret til indsigt i akter vedrørende miljøsager af ikkestaf feretlig karakter, men ikke i alvorlige miljøsager.

Når dette ændringsforslag ikke er stillet, skyldes det de fremadrettede initiativer, som er iværksat eller vil blive det. Vi finder det bedst, at offentlighedskommissionen får mulighed for at lave en generel revurdering af offentlighedsloven, frem for at enkeltområder revideres uden blik for helheden. Vi skal derfor på det kraftigste opfordre til, at miljøministeren gør offentlighedskommissionen

opmærksom på de forhold, der her er redegjort for, og at arbejdsgruppen, som skal følge implementeringen af det vedtagne lovforslag, følger udviklingen.

Generelt er vi tilfredse med, at der med lovforslaget sættes fokus på vigtigheden af den folkelige involvering i løsningen af miljøproblemerne. Dette bliver så meget desto vigtigere, hvis det lykkes regeringen at gennemføre sit oplæg til strukturreform på miljøområdet. Sker det, blive det ganske afgørende, at samfundets miljøvogtere har og kan få de nødvendige informationer. Kommunerne får med den nye lovgivning en forpligtelse til aktivt at oplyse deres borgere om miljøforhold.

Enhedslistens medlem af udvalget har stillet ændringsforslag om at indskrive direktivets formål i loven. Enhedslisten mener, at det er en vigtig markering af lovens ånd og dermed et ønske om at forstå lovændringen som fremmede for offentlighedens adgang til miljøoplysninger. Der er imidlertid en række spørgsmål om implementeringen af EF-direktivet, som er påpeget i flere henvendelser i forbindelse med lovbehandlingen, der overordnet omhandler forhold, hvor man enten mener, implementeringen ikke sker i det omfang, der lægges op til i direktivet, eller mener, at implementeringen direkte forringer de nuværende muligheder for aktindsigt som givet via Århuskonventionen. Det afvises af miljøministeren med henvisninger til fortolkninger af direktivteksten eller tidligere fortolkninger af Århuskonventionen i den danske implementering af konventionen eller i regler for aktindsigt i miljøoplysninger. Enhedslisten finder, at de mange forskelle i fortolkninger af regler, og hvorvidt de begrænser adgangen til aktindsigt i miljøoplysninger, må give anledning til en snarlig revision eller evaluering af området, navnlig vedrørende i hvilket omfang reglerne er tilstrækkeligt omfattende, i hvilket omfang de bliver snævert fortolket i den forstand, at aktindsigt bliver yderligere begrænset eller nægtet, og i hvilket omfang der er praktiske forhindringer, såsom gebyrstørrelser, dataformater og tilgængelighed. Mindretallet vil frem til tredjebehandling prøve at vurdere, om lovforslaget indebærer en svækkelse af hidtidig praksis og tolkning i Århuskonventionen, og om lovforslaget indebærer en fravigelse af direktivet i nedadgående retning. Såfremt et eller begge disse forhold gør sig gældende, vil Enhedslisten ikke kunne støtte lovforslaget. Det står på nuværende tidspunkt ikke klart, om der med loven er forringelser, hvorfor Enhedslisten vil stille yderligere spørgsmål herom.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (EL), tiltrådt af et *mindretal* (SF):

Til § 1

1) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. § 1 ophæves, og i stedet indsættes

»§ 1. Formålet med loven er

- 1) at sikre retten til adgang til miljøoplysninger, som er i de offentlige myndigheders besiddelse eller opbevares for dem, samt opstille de grundlæggende vilkår og betingelser samt konkrete ordninger for udøvelsen af denne ret, og
- 2) at sikre, at miljøoplysninger som en selvfølge gradvis stilles til rådighed for og formidles til offentligheden med henblik på at sikre den videst mulige grad af systematisk tilrådighedsstillelse og formidling af miljøoplysninger til offentligheden. Med henblik herpå skal navnlig anvendelsen af telekommunikation og elektronisk teknologi, når en sådan er til rådighed, fremmes.

§ 1 a. Loven gælder for alle myndigheder m.v., der er omfattet af § 1 i lov om offentlighed i forvaltningen.

Stk. 2. Loven gælder endvidere for organer, herunder fysiske og juridiske personer, der har offentligt ansvar for eller udøver offentlige funktioner eller tjenesteydelser i relation til miljøet, og som er underlagt offentlig kontrol.

Stk. 3. Lovens § 5 a gælder for domstolene.««

[Præcisering af lovens formål]

Af *miljøministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

2) *Nr. 2* affattes således:

»2. I § 2, *stk. 1*, ændres »stk. 2-5 og § 3, *stk. 2*« til : »stk. 2-6 og § 3«.«

[Konsekvensændring]

3) I det under *nr. 3* foreslåede § 2, *stk. 3*, indsættes i 3. *pkt.* efter »forvaltningen«: »», som behandles af politiet og anklagemyndigheden«.

[Præcisering af sager, der ikke er omfattet af generelle og konkrete afvejningsregler]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Med bestemmelsen gennemføres formålsbestemmelsen i artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/4/EF af 28. januar 2003 om offentlig adgang til miljøoplysninger og om ophævelse af Rådets direktiv 90/313/EØF i loven. Af lovtekniske årsager indsættes formålsbestemmelsen som ny § 1. Den gældende § 1 benævnes herefter § 1 a. Der er ikke foreslået indholdsmæssige ændringer af denne bestemmelse. Såfremt ændringsforslaget vedtages, vil forslagsstiller til 3. behandling stille de nødvendige konsekvensændringsforslag.

Til nr. 2

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at der indføres et nyt stykke i § 2.

Til nr. 3

Med ændringsforslaget præciseres, at det kun er sager inden for strafferetsplejen, som behandles af politiet og anklagemyndigheden, der ikke er omfattet af bestemmelsens generelle og konkrete afvejningsregel.

Sager inden for strafferetsplejen, som behandles af miljømyndighederne, vil derimod være omfattet af afvejningsreglerne. Dette indebærer dog ikke, at den konkrete afvejning vil føre til, at der skal meddeles aktindsigt i miljøoplysninger i sådanne sager, idet de hensyn, der kommer til udtryk i bl.a. offentlighedslovens § 13, stk. 1, nr. 3, og forvaltningslovens § 15, stk. 1, nr. 3, vil skulle inddrages i den konkrete afvejning.

I den forbindelse skal der også henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger punkt 2.1.1. (afvejningsregel) og bemærkningerne til § 1, nr. 3, hvoraf bl.a. fremgår, at den særlige beskyttelse, som bl.a. fortrolige personoplysninger nyder efter direktivets artikel 4, stk. 2, litra f, fører til, at den konkrete afvejningsregel i almindelighed vil indebære, at der ikke vil skulle meddeles aktindsigt i de oplysninger om enkeltpersoners private forhold, der er omfattet af offentlighedslovens § 12, stk. 1, nr. 1.

Erling Bonnesen (V) Helga Moos (V) Eyvind Vesselbo (V) fmd. Jens Vibjerg (V)

Jørn Dohrmann (DF) Freddie H. Madsen (DF) Helle Sjelle (KF)

Christian Wedell-Neergaard (KF) Mogens Nørgård Pedersen (KD) nfmd. Inger Bierbaum (S)

Margot Torp (S) Pernille Blach Hansen (S) Jacob Buksti (S) Torben Hansen (S)

Jørn Jespersen (SF) Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Keld Albrechtsen (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre (V), Danmarks Liberale Parti	54 *	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 60

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra miljøministeren
2	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Henvendelse af 11/11-04 fra professor, dr.jur. Peter Pagh, Københavns Universitet
4	Henvendelse af 15/11-04 fra DICAR, Danmarks Journalisthøjskole
5	Henvendelse af 15/11-04 fra Oluf Jørgensen, Danmarks Journalisthøjskole
6	1. udkast til betækning
7	Ændringsforslag fra miljøministeren
8	Henvendelse af 28/11-04 fra DICAR, Danmarks Journalisthøjskole
9	Ændringsforslag fra miljøministeren
10	Henvendelse af 28/11-2004 fra Oluf Jørgensen, Danmarks Journalisthøjskole
11	2. udkast til betækning
12	Henvendelse af 30/11-04 fra professor, dr.jur. Peter Pagh, Københavns Universitet
13	3. udkast til betækning
14	Overhead fra teknisk gennemgang 8/12-04, fra miljøministeren
15	Revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
16	Henvendelse af 16/12-04 fra DICAR, Danmarks Journalisthøjskole
17	Betækningsbidrag fra miljøministeren
18	Udkast til bekendtgørelse i relation til lovforslaget, fra miljøministeren
19	4. udkast til betækning
20	Betækningsbidrag fra Det Radikale Venstre

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 60

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om, hvilke af de foreslåede ændringer der vil kunne føre til miljøforringelser eller forringede muligheder for borgerinddragelse, når lovforslaget sammenholdes med loven, der blev vedtaget af Folketinget i 2000, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om kommentar til henvendelsen af 11/11-04 fra professor, dr.jur. Peter Pagh, Københavns Universitet, til miljøministeren, og ministerens svar herpå

-
- 3 Spm. om kommentar til henvendelsen af 15/11-04 fra Danmarks Journalisthøjskole, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
 - 4 Spm. om kommentar til henvendelsen af 15/11-04 fra Oluf Jørgensen, Danmarks Journalisthøjskole, til miljøministeren, og ministerens svar herpå, samt ministerens supplerende svar herpå
 - 5 Spm., om ministeren vil yde teknisk bistand til et ændringsforslag, der inkluderer direktivets artikel 1 om formålet med loven i lovteksten, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
 - 6 Spm. om, i hvilket omfang loven lever op til direktivets krav om, at offentlige myndigheder skal offentliggøre lister over gebyrers størrelse, og under hvilke omstændigheder krav om gebyrer kan frafalde, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
 - 7 Spm., om ministeren vil tydeliggøre for offentligheden, hvilke myndigheder, herunder offentligt ejede selskaber, der er omfattet af loven, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
 - 8 Spm. om, hvilke sanktioner mod offentlige myndigheder, der groft tilsidesætter lovens regler, den nuværende lov og loven efter de foreslåede ændringer giver mulighed for, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
 - 9 Spm. om, hvilke typer af miljøoplysninger ministeren mener ikke bør befinde sig i offentlige databaser ifølge direktivet, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
 - 10 Spm. om kommentar til henvendelsen af 28/11-04 fra DICAR, Danmarks Journalisthøjskole, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
 - 11 Spm. om kommentar til henvendelsen af 28/11-04 fra Oluf Jørgensen, Danmarks Journalisthøjskole, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
 - 12 Spm., om ministeren vil give tilsagn om at sikre det administrative grundlag for at tydeliggøre, at der gives adgang til elektroniske oplysninger, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
 - 13 Spm. om kommentar til henvendelsen af 30/11-04 fra professor, dr.jur. Peter Pagh, Københavns Universitet, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
 - 14 Spm. om kommentar til henvendelsen af 16/12-04 fra DICAR, Danmarks Journalisthøjskole, og ministerens svar herpå
 - 15 Spm. om teknisk bistand til et ændringsforslag, til miljøministeren, og ministerens svar herpå